

TÖREBODA KOMMUN

Invånarna i Töreboda kommun kan vara trygga och leva hälsosamma liv

Folkhälsoplan 2023-2026

Töreboda kommun

Antagen av kommunstyrelsen 2023-02-06

Innehållsförteckning

Folkhälsoplan för Töreboda kommun 2023-2026	3
Det lokala folkhälsoarbetet.....	3
Vision och värdegrund.....	4
Strategi för Agenda 2030.....	4
<i>Agenda 2030: Insatsområde livsstil, hälsa och utbildning</i>	5
<i>Agenda 2030: Insatsområde välfärd och egenförsörjning</i>	5
<i>Agenda 2030: Insatsområde ekologisk hållbarhet och hushållning med resurser</i>	6
Mål och prioriterade målområden för folkhälsoarbetet.....	6
Prioriterade målområden för folkhälsoarbetet mandatperioden 2023-2026	7
Verksamhetsplan	7
Budget.....	7
Analys och uppföljning - verksamhetsberättelse	8

Folkhälsoplan för Töreboda kommun 2023-2026

Det övergripande målet för Sveriges folkhälsopolitik är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. Folkhälsoarbete ska innefatta systematiska och målinriktade insatser för att förbättra befolkningens hälsa och utjämna skillnader i hälsa. Det ska bedrivas med utgångspunkt i hälsans bestämningsfaktorer, det vill säga befolkningens livsvillkor, livsmiljöer och levnadsvanor. Arbetet ska omfatta både hälsofrämjande och förebyggande insatser. Folkhälsoarbetet ska bygga på långsiktighet och utgå från befolkningens behov.

Hälsan i en befolkning påverkas av många faktorer och är central för en hållbar samhällsutveckling. God hälsa är en resurs för individen och god folkhälsa ett mål för samhället. En kommun har stora möjligheter att påverka förutsättningarna för god och jämlik folkhälsa genom förbättring av invånarnas livsvillkor.

Västra Götalandsregionens vision "Det goda livet" lyfter vikten av folkhälsoperspektivet i samhällsutvecklingen samt att hälsoklyftor ska utjämnas. Delregionala nämnden östra har som mål att: *Verka för en god och jämlik hälsa i befolkningen och i samverkan minska de påverkbara hälsoklyftorna*. Även den delregionala utvecklingsstrategin lyfter vikten av att varje människa deltar i samhället på jämlika och jämställda villkor samt att varje invånare i Skaraborg ska ges likvärdiga förutsättningar att må bra under hela livet och kunna använda sin fulla potential.

Det lokala folkhälsoarbetet

Folkhälsorådet i Töreboda kommun är ett samverkansorgan mellan Töreboda kommun och Västra Götalandsregionens östra hälso- och sjukvårdsnämnd (*Delregionala nämnden östra* från och med 2023-01-01). Folkhälsorådet ska, i enlighet med det samverkansavtal som finns upprättat mellan parterna, årligen upprätta en verksamhetsplan och en verksamhetsberättelse. Dessa dokument ska därefter underställas kommunstyrelsen samt Västra Götalandsregionen, delregionala nämnden östra, för beslut.

Folkhälsoarbetet i Töreboda utgår från kommunens *Strategi för Agenda 2030* samt kommunstyrelsens mål. Folkhälsoplanen ska vara ett komplement till strategin och fungera som stöd för planering och genomförande av det framtida arbetet med folkhälsa och social hållbarhet. Folkhälsoplanen ska ligga till grund för de årliga verksamhetsplaner som upprättas för folkhälsoarbetet. Verksamhetsplanerna innefattar de aktiviteter som ska genomföras för att nå folkhälsoplanens och kommunstyrelsens mål.

Målet för folkhälsoarbetet i Töreboda kommun mandatperioden 2023-2026 är tillika ett av kommunfullmäktiges fem mål för mandatperioden;

Invånarna i Töreboda kommun kan vara trygga och leva hälsosamma liv

För att uppnå målet har folkhälsoplanen sju prioriterade målområden för folkhälsoarbetet åren 2023-2026. Dessa målområden är identiska med sju av kommunstyrelsens verksamhetsmål för mandatperioden.

Vision och värdegrund

Visionen och värdegrunden definierar Töreboda kommuns själ och talar om vad kommunen står för, vart kommunen är på väg och hur den förhåller sig till invånare, besökare och kommunens anställda. Visionen och värdegrunden speglar även vad man kan förvänta sig av den verksamhet som alla gemensamt finansierar.

Kommunens vision är: *En framgångsrik och hållbar kommun i tillväxt år 2030*. Vi vill att Töreboda kommun ska vara en trygg och hållbar kommun att bo, leva och verka i. Visionen beskriver även en framtidsbild år 2030 för kommunen och dess verksamheter. Denna framtidsbild innefattar bland annat att:

- Värna natur- och kulturvärden som är typiska för kommunen samt att tänka långsiktigt och hållbart för framtida generationer.
- Ge barn- och unga förutsättningar till en god start i livet då vi värnar deras rättigheter och trygghet.
- Ge alla möjlighet att delta i samhällets gemenskap.
- Erbjuder goda, effektiva och miljövänliga kommunikationer.
- Öka kommunens och företagens gemensamma konkurrenskraft och hållbarhet genom kompetensutveckling.

Värdegrunden för Töreboda kommun är; *Tillväxt, Trygghet, Tillsammans*.

Strategi för Agenda 2030

Strategin sätter fokus på kommunens vision *En framgångsrik och hållbar kommun i tillväxt år 2030*. Det övergripande syftet med hållbarhet i Töreboda kommun är att skapa förutsättningar för att alla invånare ska kunna leva ett gott liv, nu och i framtiden. Det får dock inte ske på bekostnad av någon annans livskvalitet någon annanstans.

Strategin har, utöver de globala målen, beaktat den nationella handlingsplanen för Agenda 2030, Västra Götalands miljömål samt Töreboda kommuns vision och värdegrund.

Syftet med strategin för Agenda 2030 är att:

- Tydliggöra politiska prioriteringar och mål.
- Samla kommunens arbete med miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet i en gemensam strategi.
- Kunna mäta och följa upp arbetet.
- Skapa delaktighet och stolthet hos medarbetare, förtroendevalda och invånare.

Töreboda kommun har i strategin valt insatsområden och mål inom de områden där kommunen har störst utmaningar i ett nationellt perspektiv. Följande tre insatsområden har identifierats och prioriterats:

- *Livsstil, hälsa och utbildning.*
- *Ekologisk hållbarhet och hushållning med resurser.*
- *Välfärd och egenförsörjning.*

De tre insatsområdena har konkretiserade mål som tydliggör prioriteringar. Till målen ska verksamheterna koppla aktiviteter. Detta ska ske i de verksamhetsplaner som upprättas årligen. Barn- och ungdomsperspektivet ska vara centralt i arbetet med att uppnå målen i strategin och i arbetet för hållbar utveckling. Nedan följer en kortfattad beskrivning av de tre insatsområdena

Agenda 2030: Insatsområde livsstil, hälsa och utbildning

Folkhälsan i Sverige är mycket god ur ett globalt perspektiv. Trots att allt fler får en bättre hälsa och bättre förutsättningar att leva ett gott liv ökar skillnaderna i hälsa i befolkningen. Skillnader beror till stora delar på ojämlikhet i livsvillkor.

Barn och ungdomars uppväxtvillkor är viktiga då den ojämlika hälsan ofta grundas tidigt i livet. En av samhällets centrala uppgifter är att skapa förutsättningar för att barn ska få en bra uppväxt. Barnets föräldrar har ansvar för uppfostran och att barnet utvecklar de förmågor som krävs för att leva ett gott liv. Samhället ansvarar för att stödja föräldraskapet och kan genom föräldraskapsstöd och tidiga samordnade insatser minska ojämlikhet. När det krävs kan samhället vända en ogynnsam utveckling tillsammans med familjen.

Utbildningsnivån är viktig som skyddsfaktor för att motverka framtida ohälsa. Den skapar även förutsättning för goda livsvillkor genom hela livet.

Kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Kunskap och tillgång till grundläggande fakta om kvinnors och mäns situation är grundläggande för att kunna arbeta mot ett mer jämställt samhälle. Det är i det vardagliga arbetet som jämställdhet skapas eller jämställdhet vidmakthålls.

Mål för insatsområdet

I Töreboda kommun är god hälsa en grundläggande förutsättning för människors möjlighet att nå sin fulla potential och att bidra till samhällets utveckling.

Målet innebär att: Andelen invånare med bra självskattat hälsotillstånd ska öka, att medarbetare i Töreboda kommun har goda arbetsvillkor och trivs på sin arbetsplats samt att äldre personer ska kunna leva ett gott liv och vara oberoende av kommunalt stöd. Målet innefattar även att mäns våld mot kvinnor upphöra för att säkerställa ett gott liv.

Agenda 2030: Insatsområde välfärd och egenförsörjning

Ett jämlikt samhälle bygger på principen om allas lika rättigheter och möjligheter oberoende av kön, etnicitet, religion, funktionsvariation, ålder eller ekonomisk och social status. Även om Sverige är ett av de mest jämlika länderna i världen, finns stora klyftor mellan individer och mellan olika grupper. Det handlar om strukturella förhållanden och skillnader i tillgång, förutsättningar, resurser samt möjligheter att delta och påverka samhällsutvecklingen.

Kommunerna har genom sitt välfärdsuppdrag både goda möjligheter och ett brett ansvar att motverka ojämlikhet mellan olika individer och mellan olika grupper i befolkningen.

Vid en jämförelse med övriga Sverige har Töreboda kommun hög medelålder (44,9 år) samt låg löne- och utbildningsnivå. Vidare har ungdomsarbetslösheten varit hög över tid.

Detta kan bland annat kopplas till att andelen elever i årskurs 9 som är behöriga till yrkesprogram är låg. Andelen barn och unga som lever i ekonomiskt utsatta hushåll är betydligt högre än våra grannkommuner.

Mål för insatsområdet

Töreboda kommun ska verka för att minska inkomstskillnaderna mellan män och kvinnor samt minska andelen som lever i relativ fattigdom.

Målet innebär att: Kommunens invånare ska inte vara beroende av ekonomiskt stöd för sin försörjning – egenförsörjning ska öka. Målet innebär även att strategin ska bidra till ekonomisk jämställdhet.

Agenda 2030: Insatsområde ekologisk hållbarhet och hushållning med resurser

Västra Götalands miljömål omfattar det nationella miljömålssystemet samt 34 regionala tilläggs mål. Tilläggs målen lyfter fram särdrag och områden som kräver ytterligare insatser i regionen.

De tre mål, inklusive nyckeltal, som Töreboda kommun har fastställt inom detta insatsområde är i linje med de nationella och regionala målen. Målen följer även den utveckling som den kommunala koldioxidbudgeten kräver.

Mål och prioriterade målområden för folkhälsoarbetet

Målet för folkhälsoarbetet i Töreboda kommun mandatperioden 2023-2026 är tillika ett av kommunfullmäktiges fem mål för mandatperioden; *Invånarna i Töreboda kommun kan vara trygga och leva hälsosamma liv.*

För att uppnå målet har folkhälsoplanen sju prioriterade målområden för folkhälsoarbetet åren 2023-2026. Dessa målområden är identiska med sju av kommunstyrelsens verksamhetsmål för mandatperioden.

Töreboda kommun ska, i bred samverkan med berörda samhällsaktörer, arbeta förebyggande för att minska riskerna för våld, hot och brott. Trygga uppväxtvillkor för barn ska prioriteras särskilt i trygghetsarbetet och ungdomar i riskzon ska fångas upp. Vidare ska det förebyggande arbetet för att förhindra våld i nära relationer prioriteras.

Invånarna i Töreboda kommun ska känna sig trygga då de vistas i parker och på gator och torg. Trygghetsaspekten ska väga tungt vid planering, gestaltning och skötsel av kommunens utemiljöer.

Bättre hälsa ger bättre förutsättningar för lärande och arbete, som i sin tur ger ökad samhällsnytta. Det är bra för samhället men även för individen. Töreboda kommun ska arbeta aktivt för att invånarna själva ska kunna göra hälsosamma val och må bra.

Äldre personer ska kunna leva ett gott liv och vara oberoende av kommunalt stöd. Känslan av självständighet är viktig för upplevelsen av trygghet. Kommunen ska utveckla fler trygghetsskapande tjänster för vård- och omsorgstagare.

Prioriterade målområden för folkhälsoarbetet mandatperioden 2023-2026

1. Invånarna ska känna trygghet att gå ut ensamma.
2. Minska våldet i nära relationer.
3. Öka andelen invånare med bra självskattat hälsotillstånd.
4. Öka andelen barn- och ungdomar som deltar i organiserade föreningsaktiviteter.
5. Minska droganvändning bland unga.
6. Stärka hälsan hos äldre personer så att de kan leva ett gott liv och vara oberoende av kommunalt stöd.
7. Minska andelen barn och ungdomar som växer upp i ekonomiskt utsatta hushåll.

Indikatorer för uppföljning:

1. Invånare 16-84 år som avstår från att gå ut ensam, särredovisas för kvinnor och män.
2. Anmälda brott om grov kvinnofridskränkning i kommunen.
3. Självskattat hälsotillstånd.
4. Deltagartillfällen i idrottsföreningar.
5. Droganvändning hos unga.
6. Invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll.

Verksamhetsplan

Folkhälsoplanen ska ligga till grund för de årliga verksamhetsplaner som upprättas för folkhälsoarbetet. Verksamhetsplanerna innefattar de aktiviteter som ska genomföras för att nå folkhälsoplanens och kommunstyrelsens mål. Planen ska även innefatta folkhälsorådets budget för det kommande verksamhetsåret.

Folkhälsostrategen ska, i samverkan med berörda verksamheter, årligen upprätta förslag till folkhälsorådets verksamhetsplan för nästkommande år. Verksamhetsplanen för nästkommande år ska behandlas av folkhälsorådet senast den 31 oktober. Planen ska därefter överlämnas till kommunstyrelsen samt Västra Götalandsregionen, delregionala nämnden östra, för beslut.

Budget

Folkhälsorådets årliga budget uppgår till 283 050 kr (år 2023). I samband med att den årliga verksamhetsplanen antas ska fördelning av nästkommande års budget även vara fastställd på övergripande nivå.

Omfördelning av resurser mellan de olika prioriterade områdena kan komma att ske under verksamhetsåret, beroende på behov.

Analys och uppföljning - verksamhetsberättelse

Analys och uppföljning av folkhälsoarbetet sker årligen då verksamhetsberättelser upprättas. Verksamhetsberättelsen ska behandlas av folkhälsorådet och därefter överlämnas till kommunstyrelsen samt Västra Götalandsregionen, delregionala nämnden östra, för beslut senast den sista februari årligen.

Folkhälsostrategen ansvarar för analys och uppföljning av verksamhetsplanen samt att upprätta en verksamhetsberättelse. Folkhälsostrategen ska samverka med berörda kommunala och regionala verksamheter i analys- och uppföljningsarbetet.

